

Styrdokument

Datum:
2022-01-12

Diarienummer:
KS/2021:354

Klimat- och energistrategi för Upplands Väsby kommun

Kategori	Styrdokumentsuppgifter
Nivå	Kommungemensamt styrdokument
Antagen	Kommunfullmäktige den 14 februari 2022 § 5
Ikraftträdande	Den 21 februari 2022
Giltig till och med	Den 14 februari 2026
Ansvarig ägare	Miljöstrateg

Bakgrund

Höga utsläpp av växthusgaser leder till klimatförändringar och omfattningen av förändringar i klimatsystemet har, enligt den senaste IPCC-rapporten, inte tidigare skett i samma omfattning som idag som en konsekvens av människans handlingar. Effekter av klimatförändringar märks redan av. Klimatet blir varmare och därmed ökar risken för exempelvis översvämningar, värmeböljor och skogsbränder. Det behövs både ett arbete med att minska utsläppen av växthusgaser och ett arbete med klimatanpassning av samhället; nationellt, regionalt och lokalt.

Upplands Väsby kommun har minskat klimatpåverkande utsläpp med drygt 30 procent sedan 1990. För att nå längre behöver insatserna utformas som en betydelsefull del av samhällsstrategin för hållbar utveckling, där den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling ytterst sätter ramen. Utsläppen av växthusgaser kommer från en mycket stor del av samhällets aktiviteter. Inom Upplands Väsby kommun står transporter för de huvudsakliga utsläppen av växthusgaser. Kommunen har begränsade möjligheter att påverka utsläppen från transportsektorn men driver ett ingående arbete runt mobilitetstjänster och utbyggnad av t.ex. laddinfrastruktur.

Klimat- och energistrategin är en av flera strategier som syftar till att nå ett hållbart Väsby och vision Väsby stad 2040. Vision Väsby stad 2040 har bred politisk förankring och ska gälla för Väsby under en lång tid framöver. Visionen berättar hur kommunen ska utvecklas i framtiden.

Det globala arbetet för att uppnå Agenda 2030 och mål 13, bekämpa klimatförändringarna konkretiseras ytterligare i Klimatkonventionen och Parisavtalet. Klimatkonventionen är en global konvention med åtgärder för att stoppa klimatförändringarna.

Klimatkonventionen under-teknades vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio 1992. Till Klimatkonventionen hör Parisavtalet, ett globalt klimatavtal som trädde i kraft 2016. Parisavtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska begränsas till under två grader, med strävan efter att begränsa den till 1,5 grader. Detta ska framför allt uppnås genom att minska utsläppen av växthusgaser. En annan del av avtalet handlar om att ge stöd till dem som drabbas av klimatförändringarnas effekter och öka möjligheterna till klimatanpassning.

Agenda 2030 med de 17 globala hållbarhetsmålen är en tydlig agenda för samhället i riktning mot en hållbar värld där även kommande generationer kan leva ett bra liv på jorden. Mål 13 i agendan "Bekämpa klimatförändringarna" är en stor utmaning för hela samhället. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd finns risken att en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader nås, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer.

Framtiden

Väsby ska fortsätta utvecklas till ett bra samhälle som skapar goda förutsättningar för en växande befolkning och som samtidigt är rustat för framtida osäkerheter och påfrestningar. Följande aspekter är exempel på sådant som kommer vara viktiga i framtiden när ett mer hållbart samhälle med kraftigt minskade klimatutsläpp och anpassningar till klimatförändringarna nås:

- Nya energilösningar har etablerats där närproducerad el är centralt samt smarta hem/digitala lösningar inklusive smarta elnät för att styra energibehovet.
- Solcellerna har utvecklats och återfinns på fasader, tak, fönster, vägar och på olika transportmedel
- Vindkraften har också vidareutvecklats och står längs vägar och över tågräls etcetera.
- Lokalt jordbruk och odling i olika skalor har främjats och utvecklats på ett hållbart sätt för att till exempel minska transporter av mat.
- Bilpooler som gör det möjligt att hämta här och lämna där (gärna i samarbete med andra kommuner runt omkring) finns tillgängligt för alla som önskar använda bil.
- Fjärrvärmenätet är utbyggt och täcker hela kommunen.
- Energi som alstras kommer enbart från hållbara källor.
- Koldioxidsänkor har utvecklats och utnyttjas i stor skala för att öka grönytorna (ger svalkande effekt i staden, motverkar buller, bidrar till luftkvalitén) till exempel gröna tak, mer parkmiljöer etcetera.
- Lagstiftning om förbud mot fossila bränslen har tvingat fram nya transportlösningar till exempel elvägar.
- Energieffektiva kylanläggningar finns allmänt spritt för att hantera varmare sommarklimat och speciella nerkylningsrum finns till exempel på äldreboenden.
- Husen/byggnader är anpassade för extremväder (kyla, värme, regn/översvämning)
- Effektiv dagvattenhantering där hårdgjorda ytor minskat jämfört med i dag, gröna tak är vanligt och kommunens våtmarker har restaurerats för att kunna hantera större dagvattenmängder vid skyfall och översvämningar.
- Starka samarbeten inom regionen har utvecklats med syfte att planera och förbereda kommunen för ett ändrat klimat.

För att nå dessa behöver arbetet inom de fyra stora utsläppsområdena energi, transporter, samhällsplanering och konsumtion bedrivas systematiskt och kraftfullt.

Klimatläget i Sverige och kommunen i dag

De tre största källorna till utsläpp av växthusgaser i Sverige är transporterna, industrin, och jord-bruket. Sverige har särskilt goda förutsättningar för att minska utsläppen av växthusgaser. Bland annat har Sverige goda tillgångar på förnybara naturresurser som vattenkraft och skog.

”I Väsby är transporterna det övervägande största källan till kommunens totala klimatutsläpp”

Kommunens möjligheter att påverka transporterna är dock begränsade då stora källor i form av motorvägen E4 går rakt igenom kommunen samt delar av Arlanda flygplats inflygning också berör kommunen.

På plats nummer 2 kommer produktanvändning och därefter arbetsmaskinernas påverkan. Uppgifterna är hämtade från den Nationella utsläppsdata-basen hos SMHI Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Alla utsläpp som rapporteras i emissionsdatabasen avser fossila bränslen som är den största källan till utsläpp av växthusgaser som bidrar till klimatförändring.

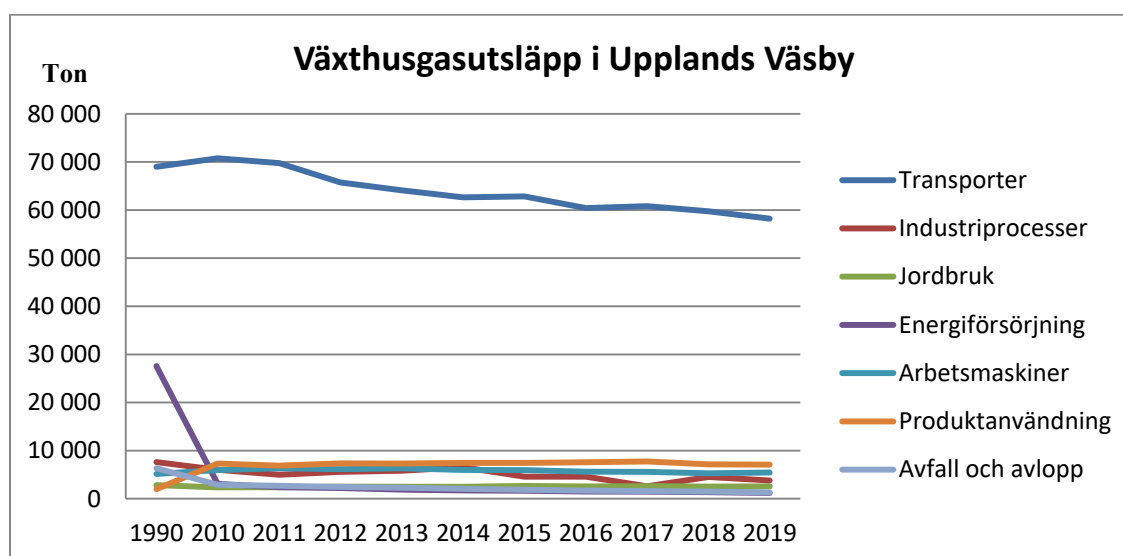

Bild 1: Totala utsläpp av växthusgaser i Upplands Väsby kommun 1990-2019 (Källa: SMHI Emissionsdatabas, 2021)

Kommunen är miljöcertifierad enligt ISO 14001 sedan 2010, vilket innebär att det finns ett systematiskt arbete med miljö- och klimatfrågor för ständiga förbättringar som involverar hela den kommunala organisationen. Miljöledningssystemet är en del av kommunens övergripande ledningssystem och därmed en del av kommunens verksamhetsstyrning.

Vad omfattar Upplands Väsby kommuns klimat- och energistrategi?

Denna strategi är en uppdatering av ”Energi- och klimatstrategi för Upplands Väsby kommun 2018-2021” som har drivit de senaste årens energi- och klimatarbete i kommunen och för AB Väsbyhem.

Klimat- och energistrategin syftar till att minska klimatpåverkan från Upplands Väsby kommun som organisation och skapa förutsättningar för att göra Upplands Väsby till en av de

ledande kommunerna i Sverige inom klimatområdet. Hela kommunens verksamhet inklusive AB Väsbyhem omfattas av strategin.

Klimat- och energistrategin ska även gälla som energiplan för Upplands Väsby kommun och AB Väsbyhem. En nulägesbeskrivning har tagits fram där nuläget i Upplands Väsby kommun om tillförsel, distribution och användning av energi beskrivs (se bilaga 2).

Nulägesbeskrivningen är en bilaga till klimat- och energistrategin och dessa dokument ska läsas tillsammans för att utgöra en energiplan.

De detaljerade målen i strategin täcker ett tidsspann fram till 2025. Vissa mål har också delmål fram till 2030. Målen presenteras med nyckeltal där så är möjligt och följer strukturen i kommunens ledningssystem; mål, nyckeltal, handlingsplaner och aktiviteter. För varje aktivitet är ansvarig nämnd identifierad.

Kommunens klimatmål

Kommunens övergripande ambition är att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser inom hela kommunen fram till år 2040. För att driva det långsiktiga klimatarbetet inom kommunen finns tre övergripande klimatmål i strategin:

- Upplands Väsby kommunala organisation ska ha en fossilbränslefri och energieffektiv verksamhet till 2030.
- Upplands Väsby kommunala organisation ska senast 2040 inte bidra till några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären och därmed bidra till att nå det gemensamma nationella målet.
- Upplands Väsby ska vara en av de ledande kommunerna i Sverige med att främja, uppmuntra och underlätta medborgarnas klimatsmarta val.

För att nå dessa krävs mer kortsiktiga delmål och handlingsplaner till år 2025 och 2030. Målen presenteras inom fyra områden som bedöms utgöra störst bidrag till att kommunen ska nå kraftigt minskade utsläpp. De valda områdena baseras på Stockholms läns Klimat- och energistrategi för 2020–2045. Det är inom dessa områden som det finns störst potential att minska utsläppen i länet men också inom Upplands Väsby kommun:

- Energiförsörjning
- Transporter och resande
- Samhällsplanering och bebyggelse
- Konsumtion

Energiförsörjning

Global tillgång till modern och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför i dag. All energianvändning har en miljöpåverkan. Hur stor påverkan blir beror på vilken energikälla som används. En sparad kilowattimme (kWh) är gratis och medför ingen miljöpåverkan. Första steget är därför att se över om effekt- och energianvändningen kan minskas. Med ökad digitalisering, elektrifiering av transportsektorn och ett stort exploateringsstryck ökar efterfrågan på effekt och energi. Upplands Väsby växer och för att kommunorganisationens energianvändning inte ska öka i samma takt som befolkningen krävs åtgärder inom planering, nybyggnad och renovering av befintligt fastighetsbestånd, men även utveckling av energisystemen och omställning till förnybara energikällor.

Trots en befolkningsökning har energianvändningen i Upplands Väsby kommun minskat med totalt 9 procent sedan år 2010.

I takt med att samhället blir mer beroende av energi för att fungera växer utmaningen att tillhanda-hålla förnybar, leveranssäker och tillräcklig energi under årets alla timmar. Energisektorn har en avgörande roll i arbetet med att klara av klimatomställningen, där behöver samtliga involverade ta tillvara energins värde i alla steg, såväl produktion, distribution som användning.

I vissa delar av tätorten finns ett utbyggt fjärrvärmenät. I övriga tätorten sker uppvärmning främst genom direktverkande el. En utvidgning av fjärrvärmenätet bör eftersträvas och förnybara värme-källor premieras. Kommunen äger sedan 2013 ett vindkraftverk i Ockelbo, som producerar ca 6 GWh/år. Även mikroproduktion av el, till exempel solpaneler på befintliga tak, är en viktig del i övergången till förnybara energisystem.

Kapacitets- och effektbrist

I Stockholmsregionen är situationen gällande överföring av el tidvis ansträngd. Den senaste tiden har olika elnätsbolags abonnemang mot överliggande nät överskridits flertalet gånger, samtidigt som lokal elproduktion i regionen avvecklats. Då Stockholm dessutom är en tillväxtregion förväntas situationen förvärras, särskilt som det finns flera tillkommande elbehov som till exempel elektrifiering av transporter, ett ökande antal värmepumpar samt ett ökat behov av elkrävande datahallar som en följd av ökad digitalisering. Utbyggnad av överföringskapacitet från stamnätet pågår, men kommer vara färdigt tidigast år 2026. Dessa faktorer leder till att det under vissa perioder kan bli brist på eleffekt i regionen. Risken uppstår främst under kalla vinterdagar när effektbehovet normalt sett är som högst.

Risken för brist på eleffekt i Upplands Väsby kommun är, enligt den lokala elnätsägaren EON, låg men inte obefintlig. Efterfrågad effekt, i enlighet med nu kända förfrågningar, i kommunen mellan 2021-2030 är stor men beskrivs som hanterbar. Den mest kritiska perioden, då risken för kapacitets- eller effektbrist är som störst, är i mitten av decenniet. Det ska även tilläggas att all förfrågad effekt sannolikt inte kommer realiseras eftersom en förfrågan oftast görs i ett mycket tidigt skede i projekten, samtidigt som det hastigt kan komma in större förfrågningar med förväntan om snabbare inkoppling.

Flexibilitet

Förutom att bygga nya elnät och därmed öka kapaciteten så finns det andra lösningar på kapacitetsproblematiken. En sådan är att skapa flexibilitet i det befintliga elnätet. Eftersom det är känt när de största behoven uppstår så kan man styra undan effekt till tider då elnätet inte är lika hårt belastat. Detta kan antingen göras genom att installera styrutrustning hos kunderna där en tredje part styr upp eller ned förbrukningen givet en styrsignal, genom att införa prissignaler direkt till kunderna exempelvis i form av effekttariffer eller genom att ingå i flexibilitetsmarknader där man avstår eller minskar förbrukningen mot en ersättning. På så sätt kan man möjliggöra nyanslutningar till elnätet utan att öka belastningen under höglasttimmar.

Fjärrvärme och spillvärme

Fjärrvärme avlastar elnäten under kalla dagar utifrån perspektivet att det då inte behövs någon elvärme. Om fjärrvärme produceras i så kallade kraftvärmeprocesser, det vill säga att även el och inte bara värme produceras, så bidrar den lokalproducerade elen positivt när det gäller kapacitetsutmaningen genom att el matas in i elnäten inom regionen. Utifrån detta perspektiv bör inte fjärrvärmeanvändningen minska, den bör prioriteras vid nyproduktion och inte kopplas bort från befintliga byggnader.

Genom att återanvända spillvärme med värmepumpar minskas dels den tillförda energin (det vill säga energieffektivisering) dels, om värmepumparna är uppkopplade till styrning och kapacitetsmarknader, bidrar de aktivt i kapacitetsutmaningen. Det är dock viktigt att inte värmepumpar i regel ersätter icke elberoende uppvärmningsformer, så som fjärrvärme, eftersom effektbehovet under kalla dagar då i stället ökar.

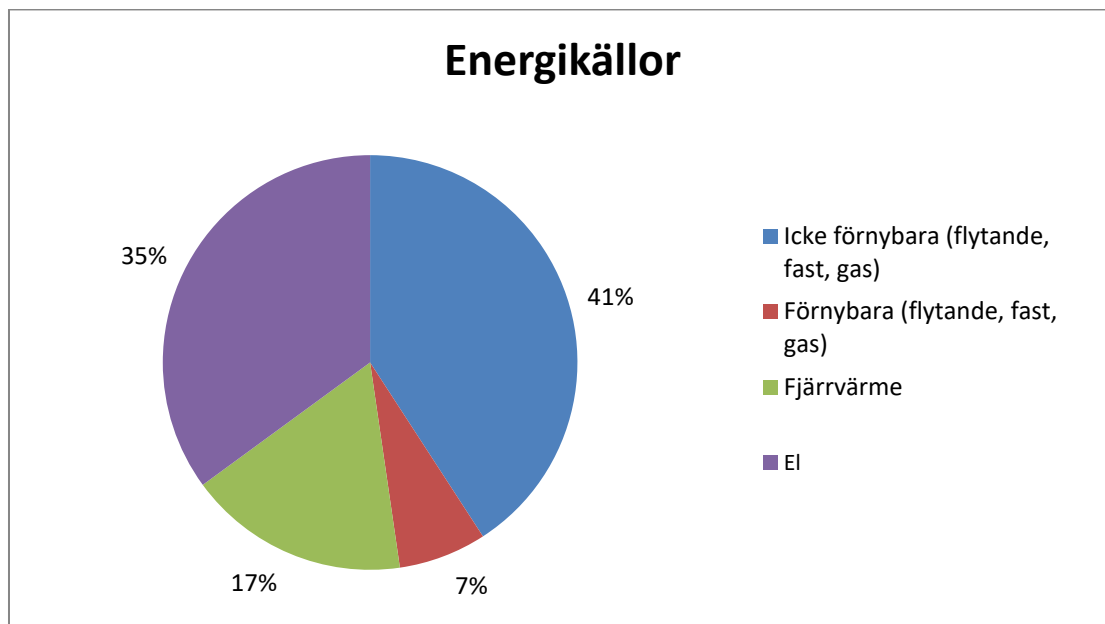

Bild 2: Energikällor i Upplands Väsby kommun 2017 (Källa: Kolada, 2021)

I kommunen finns följande mål inom energiområdet:

Mål

Mängden köpt energi i Upplands Väsby kommuns lokaler ska vara lägre än 125 kWh/m² år 2025.

Etapp 2: -> 2030

...för att 2030 ha nått målet 120 kWh/m².
 ...för att 2040 ha nått målet <100 kWh/m².

Övriga fastigheter:

- för Vilundaparken 350 kWh/m²/år innan 2025
- för Vilundabadet 500 kWh/m²/år innan 2025

Mängden köpt energi i AB Väsbyhems bostäder ska vara lägre än 120 kWh/m² år 2025.

Etapp 2: -> 2030

...för att 2030 ha nått målet 110 kWh/m².
 ...för att 2040 ha nått målet <100 kWh/m².

Upplands Väsby kommun ska ha god grundkännedom om det lokala elnätet.

Producerad solenergi i den kommunala verksamheten ska uppgå till 10 procent 2030 av den totala förbrukningen.

Energi och klimatrådgivningen ska utvecklas och nå minst 50 kontakter i

kommunen under 2021 och därefter öka med 25 procent varje år till 2025.

Transporter och resande

En tredjedel av Sveriges växthusgasutsläpp kommer från trafiken. I Väsby står transporterna för den absolut största delen av alla växthusgasutsläpp (se bild 1). Den energieffektivisering och ökade användning av bibränslen som skett, räcker inte till för att kompensera för den ökade trafiken. Det gör att utsläppen från personbilar nu ökar. Riksdagen har fattat beslut om att transportsektorn ska minska utsläppen med 70 procent till 2030, vilket innebär en stor utmaning. För att nå detta mål krävs att omställningen av transportsystemet sker parallellt inom tre områden:

- Transporteffektivt samhälle
- Energieffektiva och fossilfria fordon och farkoster
- Ökad andel förnybara drivmedel

Inom varje område finns delmål till år 2025 för att nå de långsiktiga målen. Kopplade till varje område finns ett antal strategier för att underlätta genomförandet.

Omfattande satsningar krävs för att stärka och utveckla den fossilfria kollektivtrafiken samt möjligheterna att cykla och gå. Person- och godstransporterna behöver bli mer effektiva och fossila bränslen behöver ersättas av förnybara, i form av el och biodrivmedel. För att klara målen behöver användningen av fossilfria bränslen öka betydligt.

Kommunen har ambitionen att göra organisationens bilpooler klimatsmarta och stödja arbetet med mobilitetstjänster, där behovet av att äga en bil minskar och där användningen av hållbara transportmedel blir vanligare.

I kommunen finns följande mål inom transporter och resande:

Mål

Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller gång för boende i Upplands Väsby ökar till 50 procent år 2025.

100 procent av kommunens servicefordon ska 2030 drivas med fossilfria bränslen* eller el.

*drivmedlet ska primärt bestå av förnybara bränslen (ex. etanol, biogas)

Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ska år 2030 uppgå till 100 procent.

Tjänsteresande – minska de klimatrelaterade utsläppen från tjänsteresor med 10 procent per år fram till 2025 (basår 2019).

Upplands Väsby kommun och AB Väsbyhem ska skapa förutsättningar för en god

laddinfrastruktur samt ta fram en laddinfrastrukturplan.

Uppnå de klimatrelaterade målen i trafik- och mobilitetsplanen.

Samhällsplanering och bebyggelse

Med en växande befolkning följer behov av fler bostäder och arbetsplatser, av privat och offentlig service samt tillgänglighet till dessa.

Hur planering av ny bebyggelse görs är avgörande för hur klimatsmarta strukturer skapas, vilket medför behov av långsiktighet i samhällsplaneringen.

I ”Stockholms läns Klimat- och energistrategi för 2020–2045” konstateras att planeringen av nya och omvandling av befintliga bostadsområden har stor potential att bidra till att begränsa klimatpåverkan och effektivisera energianvändningen. Verksamheter som skola/omsorg planeras i Upplands Väsby kommun med hänsyn till minskad klimatpåverkan oavsett bebyggelseyp och område.

Upplands Väsby styr genom översikts- och detaljplaneringen över utvecklingen i kommunen. Särskilt kommunens arbete med översiktsplaner, fördjupningar av och tillägg till översiktsplanen, samt större planprogram ger tillfällen att främja en klimatsmart bebyggelseutveckling. Den fysiska planeringen kan bidra till att minska de klimatpåverkande utsläppen.

Klimatanpassning

Upplands Väsby kommun var år 2016 en av de första kommunerna i landet att ta fram en utvecklingsplan för ekosystemtjänster. Planen var ett resultat av en gedigen kartläggning av kommunens blå-gröna strukturer och de ekosystemtjänster de tillhandahåller. Ett ekosystem är ett avgränsat område i naturen där samarbete mellan flora och fauna fungerar i balans. Ett robust och välmående ekosystem kan minska effekterna som klimatförändringarna för med sig och ge ett mindre sårbart och mer hållbart samhälle. Dessa ekosystemtjänster kan se olika ut. En del är tydliga, som att det på vissa växter växer bär eller frukt som går att äta. Andra är mindre synliga som att våtmarker hindrar översvämningar genom att suga upp och behålla vatten.

I kommunen finns följande mål inom samhällsplanering och bebyggelse:

Mål

Där möjlighet finns, och detaljplanen gör det möjligt, bör gröna tak byggas på byggnader ägda av kommunen eller AB Väsbyhem. Ambitionen är att 40 procent av alla nya byggnader ska ha gröna tak innan 2030.

Använda sig av grönytefaktor i detaljplaner och enskilda bygglov.

Klimatanpassade byggnader- all nybyggnation av bostadshus ska uppnå minst nivå Silver innan 2025 på byggnader planerade på kommunal mark eller ägda av AB Väsbyhem.

Kommunen ska öka andelen mark med förmåga att motverka vattenproblematik till exempel översvämningseffekter.

Uppnå de klimatrelaterade målen i ekosystemtjänstplanen.

Konsumtion

Konsumtionen påverkar miljö och klimatet på många olika sätt såväl inom som utanför kommunens och Sveriges gränser. Det är många steg mellan producent och konsument där utsläpp av växthusgaser sker. Det uppkommer även också avfall i de olika leden i produktionskedjan. Markanvändning och landskapsstruktur är också en viktig miljöparameter som påverkar klimatet, jordens resurstillgångar och den biologiska mångfalden.

Konsumtionen ligger i dag på en nivå som inte är långsiktigt hållbar. Det behövs en annan typ av konsumtion om de klimatpåverkande utsläppen ska kunna minska. Hållbar konsumtion av varor och tjänster är ett viktigt område på både nationell och regional nivå för att nå de klimat- och energipolitiska målen. I Väsby är konsumtionen den näst största källan till kommunens totala växthusgasutsläpp (se bild 1). Sveriges utsläpp kopplade till konsumtion bedöms vara cirka tio ton per person och år. Två tredjedelar av dessa utsläpp sker i andra länder. I kommunen finns följande mål inom konsumtion:

Mål

Uppnå de klimatrelaterade målen i avfallsplanen

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter ska succesivt öka och minst vara 50 procent 2030.

Andelen livsmedel i kommunens verksamheter som är producerad i Sverige ska succesivt öka och minst vara 50 procent 2025.

Vinsten av återbruk i den kommunala organisationen ska uppgå till minst 3 ton CO₂ år 2025

Hållbara inköp - samordna inköp och utveckla miljö och klimatkraven mot leverantörerna. 100 procent av alla upphandlingar ska innehålla miljökrav och 50 procent specifika klimatkrav fram till och med 2025.

Upplands Väsby kommun ska samarbeta med föreningar, organisationer och företag runt cirkulär ekonomi. Planen för cirkulär ekonomi ska efterlevas.

Genomförande och uppföljning

Många åtgärder genomförs i samarbete med andra aktörer. Information och dialog riktas såväl internt som till kommunens invånare och företag. Varje handlingsplan i klimat- och energistrategin tilldelas respektive berörd nämnd. Mål och handlingsplaner ska hanteras i kommunens lednings-system i befintliga handlingsplaner under kommunfullmäktigemålet ”Upplands Väsby är en trygg, tillgänglig och hållbar kommun”. Uppföljning av målen i klimat- och energistrategin genomförs i den ordinarie verksamhetsuppföljningen. Klimat- och energistrategin ska utvärderas och vid behov revideras vart fjärde år. Klimat- och energiarbetet ska regelbundet avrapporteras i kommunens tertialrapporter samt i den årliga miljöredovisningen.

Det sammanhållande ansvaret för denna strategi har den miljöstrategiska funktionen. Ett genomförande bygger på att varje nämnd tar ansvar för utpekade handlingsplaner i strategin.

Samarbeten med andra aktörer

För ett framgångsrikt klimat- och energiarbete krävs nära och goda samarbeten med andra intressenter så som företag och organisationer.

Kommunens företag

Näringslivsstrategi för Upplands Väsby kommun 2021-2025 innefattar ett antal ambitioner att stärka samarbetet med kommunens företag runt klimatfrågorna. Många företag har ett långt framskridet klimatarbete som kommunen ska stödja och främja detta arbete. Kommunen ska samla näringslivet kring den stora utmaningen att skapa ett fossilfritt och klimatneutralt samhälle.

Klimatkommunerna

Upplands Väsby är medlem i Klimatkommunerna. Klimatkommunerna är en förening för kommuner och regioner som jobbar aktivt med lokalt klimatarbete. De 40 medlemmarnas klimatarbete ligger i framkant i Sverige och världen, med tuffa klimat- och energimål och ambitiösa åtgärder.

EKR – Energi- och klimatrådgivningen

Upplands Väsby kommun driver ett aktivt arbete inom EKR. Energi- och klimatrådgivningen är ett samarbete mellan kommunerna i Stockholmsregionen. Väsby ingår i ett kluster tillsammans med Upplands-Bro, Sigtuna och Sollentuna och delar på en klimatrådgivartjänst. Verksamheten finansieras med stöd av Energimyndigheten och drivs i samverkan med Energikontoret Storstockholm. Energi- och klimatrådgivningen ger tips och råd om hur man kan minska sin energianvändning och miljöpåverkan. Rådgivningen vänder sig till privatpersoner, föreningar och små och medelstora företag.

Akademien

Upplands Väsby kommun är öppna för framtida fördjupade samarbeten med universitet och högskolor och har som ambition att vara öppna för att delta i studier och forskning inom miljö- och klimatområdet. Kommunen svarar aktivt på enkäter och ställer upp på intervjuer vid förfrågningar från akademien.

Klimatarena Stockholm

Klimatarenan är en plattform och samverkansyta för länets företag, organisationer, akademi och kommuner. Här kommer man att tillsammans öka kunskapen, få stöd och inspiration och hitta nya samarbetsformer i omställningen till mer långsiktigt hållbara verksamheter. Klimatarenan blir en drivande kraft för att kunna nå klimatmålen i tid. Initiativtagare är Region Stockholm och Länsstyrelsen i Stockholms län som genom detta övergripande klimatsamarbete tar ett gemensamt ledarskap för att Stockholms län ska nå målet om nettonollutsläpp år 2045.

Grannkommuner

Kommunen avser att även fortsättningsvis vara öppen för samarbeten med övriga kommuner i regionen och även driva detta aktivt. Vikten av samarbeten med grannkommunerna när det gäller till exempel klimatanpassning är stor. Samarbete med Sigtuna kommun och AB Sigtunahem gällande elhandelsavtalet pågår och där ska även AB Väsbyhem ingå i framtiden.

Strategins koppling till andra styrdokument i Upplands Väsby kommun

Upplands Väsby kommun är en lokal aktör som har mycket goda förutsättningar att ta ansvar och visa ledarskap i hållbarhetsfrågor. Kommunen har tagit fram planer och program och driver en rad olika projekt och uppdrag med syftet att nå ett mer hållbart samhälle. Grunden är att redan pågående projekt, verksamheter och planer ska kopplas ihop för att få synergieffekter. Det kan utvecklas till nya arbetssätt och aktiviteter.

Här listas några som har koppling till klimat- och energistrategin:

Aktiverande styrdokument:

- Utvecklingsplan för ekosystemtjänster
- Vision Väsby Stad 2040
- Trafik- och mobilitetsstrategin
- Näringslivsstrategin

Lagstadgade:

- Flerårsplan med budget
- Avfallsplan
- Kemikalieplan
- Trafik- och mobilitetsplanen
- Energiplan (ingår i Klimat- och energistrategin)
- Översiktsplan

Normerande:

- Miljöpolicy
- Upphandlingspolicy

Bilaga 1 – Handlingsplaner till kommunens miljömål

Energiförsörjning		
Mål	Handlingsplaner	Mätning
<p>Mängden köpt energi i Upplands Väsby kommuns lokaler ska vara lägre än 125 kWh/m² år 2025.</p> <p>Etapp 2: -> 2030</p> <p>...för att 2030 ha nått målet 120 kWh/m².</p> <p>...för att 2040 ha nått målet <100 kWh/m².</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fasa ut direktverkande el (KS TFU) • Nybyggnationer ska hålla låg energistandard (Miljöbyggnad) (KS TFU) • Energieffektivisera befintliga lokaler (KS TFU) 	Egen mätning
<p>Övriga fastigheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - för Vilundaparken 350 kWh/m²/år innan 2025 - för Vilundabadet 500 kWh/m²/år innan 2025 	<ul style="list-style-type: none"> • Använda energieffektiva installationer i kommunens lokaler (KS TFU/UBN/SN/ON) • Optimerad drift av lokalerna, t.ex. belysning, ventilation, uppvärmning (KS TFU/Väsbyhem) • Energikravställning vid tillfälliga byggnader (KS TFU/Väsbyhem) • När befintliga byggnader renoveras ska möjligheten till 	Egen mätning

	<p>energieffektiviseringsåtgärder tillvaratas (KS TFU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Synliggöra VA och Gata Park enhetens energianvändande, utgå från elkonsumtionsdata och minska konsumtionen på lämpliga poster. (KS TFU) • Separerad mätning av verksamhets- och fastighetsenergi (KS TFU) • Lägga in klimat- och energimål i lokalförsörjningsplanen (KS) 	
<p>Mängden köpt energi i AB Väsbyhems bostäder ska vara lägre än 120 kWh/m² år 2025.</p> <p>Ettapp 2: -> 2030</p> <p>...för att 2030 ha nått målet 110 kWh/m².</p> <p>...för att 2040 ha nått målet <100 kWh/m².</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fasa ut direktverkande el • Nybyggnationer ska hålla låg energistandard (Miljöbyggnad) • Energieffektivisera befintliga lokaler (KS TFU/Väsbyhem) • Använda energieffektiva installationer i kommunens lokaler (KS TFU/Väsbyhem/UBN/SÄN) • Öka kunskapen om energi-effektivisering (EKR) • Optimerad drift av lokalerna, t.ex. belysning, ventilation, uppvärmning (KS TFU/Väsbyhem) 	<p>Egen mätning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Energikravställning vid tillfälliga byggnader (KS TFU) • När befintliga byggnader renoveras ska möjligheten till energieffektiviseringsåtgärder tillvaratas (KS TFU/Väsbyhem) 	
<p>Upplands Väsby kommun ska ha god grundkännedom om det lokala elnätet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablera regelbunden dialog med nätägare i kommunen (KS/KS TFU/Väsbyhem) • Inkludera elförsörjningsperspektiv både i översiktsplanering och detaljplanering (KS TFU) • Inventera och styra eget effektbehov (KS TFU/Väsbyhem) • Värna om fjärrvärmens och inte bidra till att fler byggnader inte värms med el (KS/KS TFU/Väsbyhem) 	
<p>Producerad solenergi i den kommunala verksamheten ska uppgå till 10 procent 2030 av den totala förbrukningen innan 2025.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Befintliga tak utreds för solcellsproduktion (KS TFU/Väsbyhem) • Vid nyproduktion utreds alltid möjligheten till installation av solceller. (KS TFU/Väsbyhem) 	<p>Egen mätning</p> <p>2 separata nyckeltal.</p>

Energi och klimatrådgivningen ska utvecklas och nå minst 50 kontakter i kommunen under 2021 och därefter öka med 25 procent varje år.

- Öka kunskapen om energi-effektivisering (EKR/Väsbyhem)
- Erbjud energi- och klimatrådgivningen till invånare, företag och organisationer (KS)
- Kommunen ska planera för och uppmuntra småskalig förnybar energiproduktion inom kommunen från sol och andra källor (KS, KS TFU)

Egen mätning

Transporter och resande

Mål	Handlingsplaner	Mätning
<p>Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller gång för boende i Upplands Väsby ökar till 50 procent år 2025.</p> <p>(2015: 39 procent)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen kan bli cykelvänlig arbetsgivare (KS). • Utveckla kommunens bilpool även med cyklar, eicyklar, cykelbilar osv. (KS TFU) 	Egen mätning
<p>100 procent av kommunens servicefordon ska 2030 drivas med fossilfria bränslen* eller el.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kravställande vid inköp av kommunens fordon. Men även arbetsfordonen. (Alla nämnder/Väsbyhem) 	Egen mätning
<p>Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ska år 2030 uppgå till 100 procent.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla en bilpolicy med riktlinjer för att säkerställa målet (KS/Väsbyhem) 	Kolada
<p>Tjänsteresande – minska de klimatrelaterade utsläppen från tjänsteresor med 10 procent per år fram till 2025 (basår 2019)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tjänsteresande – följa upp CO2 kalkyl vid resande. (hålla frågan levande och ser till att det är aktivt i diskussion. (KS/Väsbyhem) • Klimatkompenseringsmodell ska utvecklas (KS) 	Egen mätning
<p>Upplands Väsby kommun och AB Väsbyhem ska skapa förutsättningar för en god laddinfrastruktur samt ta fram en laddinfrastrukturplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laddstolpar - infrastruktur för elfordon, både snabbaddare och i garage/vid parkeringsplats (KS) 	Egen mätning

	TFU/Väsbyhem) <ul style="list-style-type: none">• Utöka laddinfrastruktur (subventioner, avsätta mark, detaljplan/nybyggnation/befintligt) (KS TFU/KS)	
Uppnå de klimatrelaterade målen i trafik- och mobilitetsplanen (KSTFU).		

Samhällsplanering och bebyggelse

Mål	Handlingsplaner	Mätning
Där möjlighet finns, och detaljplanen gör det möjligt, bör gröna tak byggas på byggnader ägda av kommunen eller AB Väsbyhem. Ambitionen är att 40 procent av alla nya byggnader ska ha gröna tak innan 2030.	<ul style="list-style-type: none">Utveckla en plan för implementering (KS TFU/Väsbyhem)	Egen mätning
Använda sig av grönytefaktor i detaljplaner och enskilda bygglov.	<ul style="list-style-type: none">Utreda vilken Grönytefaktor (GYF) som är relevant i kommunens detaljplaner och vid enskilda bygglov. (KS TFU/Väsbyhem)	Egen mätning
Klimatanpassade byggnader- all nybyggnation av bostadshus ska uppnå minst nivå Silver innan 2025 på byggnader planerade på kommunal mark eller ägda av AB Väsbyhem.	<ul style="list-style-type: none">Använda sig av metoden vid all nyproduktion. (KS TFU/Väsbyhem)	Egen mätning
Kommunen ska öka andelen mark med förmåga att motverka vattenproblematik t.ex. översvämningseffekter.	<ul style="list-style-type: none">Utveckla nyckeltal för att säkerställa uppföljning (KS TFU)Samarbete med markägare/samarbetspartners (KS/KS TFU)	Egen mätning
Uppnå de klimatrelaterade målen i ekosystemtjänstplanen (KSTFU)		

Konsumtion

Mål	Handlingsplaner	Mätning
Uppnå de klimatrelaterade målen i avfallsplanen		Avfallsplan
Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter ska succesivt öka och minst vara 50 procent 2030.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppmuntra klimatsmart mat (info och veg alternativ) (Alla nämnder/Väsbyhem) 	Kolada
Andelen livsmedel i kommunens verksamheter som är producerad i Sverige ska succesivt öka och minst vara 50 procent 2025.		
Vinsten av återbruk i den kommunala organisationen ska uppgå till minst 3 ton CO ₂ år 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludera AB Väsbyhem i REKO-tjänsten (KS) • Utveckla delningstjänsten inom kommunen, REKO – utse ansvarig enhet/tjänst, transportstöd, lösa problematik med mellan lager. • Marknadsföra REKO-tjänsten 	Egen mätning
Hållbara inköp - samordna inköp och utveckla miljö och klimatkraven mot leverantörerna. 100 procent av alla upphandlingar ska innehålla miljökrav och 50 procent specifika klimatkrav fram till och med 2025.	<ul style="list-style-type: none"> • Krav vid upphandling av entreprenörer/arbetsfordon (även följa upp kraven man ställer). (Alla nämnder/Väsbyhem) • Samordna transporter (Alla 	Egen mätning

	<p>nämnder/Väsbyhem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ta fram metod för mätning (KS/Väsbyhem) • Ta fram modell för klimatsmarta inköp (KS) 	
<p>Upplands Väsby kommun ska samarbeta med föreningar, organisationer och företag runt cirkulär ekonomi. Planen för cirkulär ekonomi ska efterlevas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utredda samarbetsmöjligheter med organisationer och akademi. (KS/ Väsbyhem) 	<p>Egen mätning</p>